

GLASILO KULTURNE MANIFESTACIJE DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

GJALSKI

BROJ ŠESTI

ZABOK, LISTOPAD 2018.

DOBITNIK OVOGODIŠNJE NAGRADE

**Jurica
Pavičić**

Crvena voda

*Glavni užitak
pripovijedanja
se sastoji u
izmišljanju*

PROMOCIJE
KNJIGA

Nevenka
Miškulin

~
Jelena Hrvoj

~
Ivan
Salečić

~
Ksenija
Kušec

*Pavičić
Gjalski*

Dvorac Gjalski	3
O Danima Gjalskog	3
INTERVJU: Jurica Pavičić, dobitnik Književne nagrade Gjalski	4
Dosadašnji dobitnici Književne nagrade K.Š.Gjalski	5
Odluka Prosudbenog povjerenstva	7
RADIONICE:	
Litografija alternativnim materijalima – kućna litografija	8
Radionica kreativnog pisanja: Put u središte kratke priče	9
IZLOŽBE:	
Petar Barišić	10
Carmen Bačura Potočić	11
KONCERT:	
Danijel Gašparović i Tanja Ruzdjak	12
KAZALIŠNA PREDSTAVA:	
Pluća	12
PREDSTAVLJANJE KNJIGE:	
Nevenka Miškulin: Senje o Gjalskom	13
Jelena Hrvoj: Dedivnacija	13
KNJIŽEVNA VEČER:	
Ivan Salečić i Ksenija Kušec	14
IZLOŽBE:	
Twins by Regeneracija	15

KULTURNA MANIFESTACIJA DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG 22. – 27. listopada 2018.

ORGANIZATOR: Kulturna manifestacija
Dani K.Š.Gjalskog – Zabok
PREDSEDNIK: Ivan Hanžek

UPRAVNI ODBOR KULTURNE MANIFESTACIJE:
Tihomir Vrančić – *predsjednik*,
Dušanka Mikulec Mikac – *zamjenica
predsjednika*, Andreja Šagud – *tajnica*,
Ingrid Lončar, Ljiljana Mokrović,
Bibijana Šlogar, Dinka Tomašković
Presečki, Sofija Keča, Tina Marušić,
Goran Vrgoč i Aleksandar Šandor Pavišić –
članovi

SUORGANIZATORI:
Društvo hrvatskih književnika, Pučko
otvoreno učilište Zabok, Osnovna škola
K.Š.Gjalskog – Zabok, Gimnazija AGM,

Srednja škola Zabok, Škola za umjetnost,
dizajn, grafiku i odjeću Zabok, Gradska
knjižnica Ksaver Šandor Gjalski, Gokul,
Dvorac Gjalski, Huncut, Regeneracija,
Digital Foto Art

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA KNJIŽEVNU NAGRADU:**
Stjepan Čuić, DHK – Zagreb, *predsjednik*
Ivica Matičević, DHK – Zagreb
Julijana Matanović, DHK – Zagreb
Sofija Keča, Dani Gjalskog – Zabok
Ingrid Lončar, Dani Gjalskog – Zabok

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA MALU NAGRADU GJALSKI**
Hrvoje Kovačević, književnik, *predsjednik*
Ines Krušelj-Vidas, prof.,
Osnovna škola Gornja Stubica
Valerija Novak, prof.,
Osnovna škola K.Š.Gjalskog, Zabok

POKROVITELJI: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija, Grad Zabok, Grad Crikvenica i Grad Poreč
MEDIJSKI POKROVITELJI: Zagorski list, Radio Kaj i Zagorski radio **DONATORI MALE NAGRADE GJALSKI I NAGRADE GJALSKI ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA:** Školska knjiga Zagreb – Časopis Modra lasta; Naklada OceanMore, Zagreb; Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski, Zabok; Kajkaviana, Donja Stubica; Grad Crikvenica i Grad Poreč **MANIFESTACIJU POMOGLI:** EUROPLAKAT, Zagreb; TRGOCENTAR, Zabok; ZAGREBAČKA BANKA; TZ PODRUČJA SRCE ZAGORJA

UVODNIK

Dragi čitatelji,
ponovno se družimo na još jednim
Danima Gjalskog, manifestaciji koja već
više od tri desetljeća spaja tradiciju i
suvremenost. Od Gjalskog do
suvremenih pisaca nije samo naziv
ovogodišnje radionice pisanja već
sadržaj svakog, pa i ovog, glasila Gjalski
u kojem predstavljamo bogat program
posvećen pisanju, čitanju, knjizi i
književnosti.

Nevenka Miškulin dugi je niz godina,
kao koordinatorica Male nagrade
Gjalski, osmišljavala igrokaze i stvarala
predstave o Gjalskom po kojima je Mala
nagrada bila poznata. Zbog toga smo
izuzetno ponosni što će te scenske igre
doprijeti do šire javnosti i to u obliku
knjige koju s radošću predstavljamo u
ovogodišnjem programu.

Sa zadovoljstvom predstavljamo i
Juricu Pavičića, ovogodišnjeg dobitnika
Nagrade Gjalski. O njemu i nagrađenoj
knjizi saznajte više na stranicama koje
slijede.

Očekuje nas tjedan ispunjen
raznovrsnim kulturnim programima:
promocije knjiga, izložbe, radionice,
koncert, kazališna predstava... O svemu
čitajte u ovom broju Gjalskog i dođite na
programe koje smo za vas pripremili.
Srdačno vas očekujemo!

TAJNICA MANIFESTACIJE
ANDREJA ŠAGUD

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA NAGRADU GJALSKI ZA SREDNJOŠKOLCE**
Irena Labaš Veverec, prof., Škola
primijenjene umjetnosti i dizajna, Zagreb
Sanja Ždralović, prof., Gimnazija AGM
Kristina Špiranec, književnica i
književna kritičarka

IZDAVAČ: Kulturna manifestacija Dani K.Š.
Gjalskog, Kumrovečka 8, Zabok
UREDNIK: Andreja Šagud
OBLIKOVANJE: Igor Vranješ
TIPOGRAFIJA: Nikola Đurek
WEB DIZAJN: Bojan Janjanin
TISAK: Službeni glasnik, Krapina
NAKLADA: 1000 kom.
www.danigjalskog.com

**ZA
BOK**

Dvorac Gjalski

PIŠE ANDREJA ŠAGUD

Imanje Gređice nekoć je pripadalo
obitelji Gubaševečki (Gubašoci), po
kojoj se i danas zove naselje Gubaševo.
Na svom su posjedu Gubaševečki imali
drvenu kuriju. Nakon spomenute
obitelji vlasnik posjeda bila je obitelj
Komarony. Najugledniji član te obitelji
bio je Sigismund, kraljevski savjetnik i
delegat Kraljevine Hrvatske na
ugarskohrvatskom Saboru koji je na
posjedu sagradio vlastelinski dvorac.

Plemić Matija Babić postao je vlasnik
dvorca 1813. godine, a nakon njegove
smrti Gređice je naslijedio njegov sin
Tito Babić. Tito je bio varaždinski
podžupan, predsjednik Sudbenog stola u
Varaždinu i poslanik u Saboru. Imao je
četiri sina i tri kćeri: Alberta, Ljubu,
Nikolu, Antona, Mariju, Olgu i Jelku.
Nakon ukidanja kmetstva 1848. godine,
imanje je većim dijelom rasprodano
seljacima, a manji dio vlastelinstva i
dvorac ostali su Ljubi Babiću, hrvatskom
književniku, koji je za svoj literarni
pseudonim odabrao ime djeda po majci
(Ksaver Šandor Gjalski).
(Iz: *Šćitaroci, Mladen Obad: Dvorci i
perivoji Hrvatskoga zagorja*)

Dvorac Gređice, poznatiji kao Dvorac
Gjalski, ponovno je oživio devedesetih u
vlasništvu obitelji Vrgoč iz Zaboka, a
prodajom novim vlasnicima,
prenamijenjen je u hotel i restoran. Od
ove godine dvorac je u vlasništvu
Tihomira Voriha iz Gregurovca kod
Krapinskih Toplica koji dvorcu
namjerava vratiti stari sjaj i, uz novu

ugostiteljsku, turističku i kulturnu
ponudu, nakon preuređenja, otvoriti ga
Zagorju i njegovim gostima. Uz suradnju
s Hrvatskom udrugom Muži zagorskoga
srca, koja je u dvorcu i osnovana,
nastavlja se i suradnja s Kulturnom
manifestacijom *Dani Ksavera Šandora
Gjalskog*. Naime, Dvorac Gjalski već je
godinama nezaobilazno mjesto
održavanja tiskovne konferencije na
kojoj se objavljuje dobitnik Književne
nagrade *Gjalski* i predstavlja program
manifestacije. Zadnjih pet godina u
prostoru dvorca održava se i radionica
pisanja za srednjoškolce pod nazivom
Čitaj i piši s piscem u kući pisca koju vode
renomirani hrvatski književnici.

Ksaver Šandor Gjalski (pravim
imenom Ljubo Babić) rodio se u
Gređicama 26. listopada 1854. gdje je
boravio do svoje sedme godine, a tada
obitelj seli u Varaždin. U Varaždinu je
Gjalski završio gimnaziju. Na
zagrebačku pravoslavnu akademiju
upisao se 1871., a studij prava nastavlja
u Beču 1874. godine. Završivši pravo,
Gjalski službuje u Virovitici, Pakracu,
Sisku, na Sušaku i u Zagrebu. Bio je
zastupnik u Hrvatskom saboru i župan
Županije zagrebačke. U dva je mandata
bio predsjednikom DHK, a 1903.

izabran je za počasnog člana JAZU.
Gjalski je umro u Gređicama 6. veljače
1935. i pokopan je na zabočkom groblju.

Kao književnik, Gjalski se javlja
1884. godine, a teme kojima se bavi u
svojim djelima kreću se od
društenopolitičkih, socijalnih do
metafizičkih i okultnih. Djela su mu
prevedena na gotovo sve europske
jezike. Gjalski je hrvatskoj književnosti
i kulturi ostavio u nasljeđe poseban stil
u okviru realističke književnosti, a to je
poetski realizam – sentimentalno-
nostalglični i lirski pristup realističkim
temama. Stoga hrvatski kritičari
Gjalskog nazivaju i hrvatskim
Turgenjevom.

Djela (izbor): *Illustrissimus
Batorych* (1884.), *Maričon* (1884.), *U
novom dvoru* (1885.), *Pod starim
krovovima* (1886.), *U noći* (1886.),
Janko Borislavić (1887.), *Tri pripovijesti
bez naslova* (1887.), *Za materinsku
riječ* (1888.), *Iz varmeđinskih dana* (1891.),
Osvit (1892.), *Radmilović* (1893.), *Male
pripovijesti* (1894.), *Mors* (1897.),
Diljem doma (1899.), *Za materinsku
riječ* (1906.), *Ljubav lajtnanta Milića*
(1915.), *Dolazak Hrvata* (1924.),
Pronevjereni ideali (1925.) – roman
tiskan 1994.

O Danima Gjalskog

PIŠE ANDREJA ŠAGUD

Obilježavajući u Zaboku 125.
godišnjicu rođenja Ksavera Šandora
Gjalskog, 1979. godine ustanovljena je
Književna nagrada *Ksaver Šandor Gjalski*.
U početku se Nagrada dodjeljivala svake
druge godine za rukopis neobjavljenog
djela te je prvi put dodijeljena 1981.,
međutim 1985. godine postala je
godišnja književna nagrada za najbolje
objavljeno prozno književno djelo u
Republici Hrvatskoj.

O najboljem književnom djelu odluku
donosi prosudbeno povjerenstvo od pet
članova, od kojih su dva predstavnici
Društva hrvatskih književnika, dva
profesori književnosti iz Zaboka, a peti
član je prošlogodišnji dobitnik Nagrade

Gjalski. Nagrada se sastoji od povelje,
plakete s likom K.Š.Gjalskog i novčanog
iznosa. Nagradu dodjeljuju Društvo
hrvatskih književnika i Grad Zabok, uz
potporu Ministarstva kulture RH,
Krapinsko-zagorske županije te gradova
Poreča i Crikvenice.

Od početne ideje o dodjeli književne
nagrade razvila se kulturna manifestacija
s brojnim i raznovrsnim sadržajima.
Kulturna manifestacija *Dani K.Š.Gjalskog*
održava se svake godine krajem listopada,
u tjednu kada je rođen Gjalski. U okviru
manifestacije organiziraju se
mnogobrojni kulturni programi – izložbe,
koncerti, kazališne predstave, promocije
knjiga, književni susreti, kreativne

radionice. Uz Književnu nagradu *Gjalski*
dodjeljuju se i nagrade za učenike
osnovnih i srednjih škola koje su
ustanovljene kao poticaj proznom
stvaralaštvu djece i mladih, a po uzoru
na njih, u Poreču i Crikvenici,
prijateljskim gradovima Grada Zaboka,
ustanovljene su slične nagrade. Svi
nagrađeni radovi tiskaju se u knjizi
PoZiCa – zbirci literarnih i likovnih
radova učenika Poreča, Zaboka i
Crikvenice.

Dani Gjalskog najznačajnija je
književna manifestacija u Krapinsko-
zagorskoj županiji, a Nagrada *Gjalski*
jedna od najvažnijih književnih nagrada
za prozu u Republici Hrvatskoj.

Glavni užitek pripovijedanja se sastoji u izmišljanju

RAZGOVARALA SOFIJA KEČA

1997. napisali ste prvi roman *Ovce od gipsa*. Pretposljednji roman prispio na natječaj za dodjelu Nagrade Gjalški je *Žena s drugog kata prije dvije godine i eva*, 2018., nakon dvadesetogodišnjeg književnog rada, dodijeljena Vam je nagrada za najbolji roman. Kako ste primili tu vijest?

Pa, neobično mi je. Dosad sam dobivao u životu nagrade za novinarstvo, scenarij i dramu, ali nikad nisam dobio ni jednu nagradu za prozu, iako sam imao nekih romana i zbirki priča za koje mislim da su dobri, možda i bolji od *Crvene vode*. Zanimljivo mi je da je baš *Crvena voda* knjiga koja je „kliknula” s književnom strukom, a mislim da su mi jasni i razlozi zašto. Ljudi kod nas vole velike romane koji kazuju nešto o kolektivnoj sudbini kroz vrijeme. U toj žudnji za velikim povijesnim romanom ima nešto istočnoeuropsko, a *Crvena voda* ima natruhe toga.

Predstavite *Crvenu vodu* svojim budućim čitateljima. Je li to triler, obiteljska drama, roman o nestanku ili nešto drugo? Kako ga Vi doživljavate?

Triler nije, jer nema naglašeni element prijetnje, a glavni junak nije ugrožen. ma elemente kriminalističkog whodunnita, jer postoji misterij, postoji istraga i postoji istražitelj koji razrješuje zagonetku. Dakle, *Crvena voda* ima neke sastavnice krimića koji nisu postojali u drugim mojim knjigama koje se inače doživljavalo kao „prave” krimiće. *Crvena voda* sasvim sigurno ima i elemente obiteljske kronike, ali i društvene kronike, pogotovo jer pratim likove tijekom 28 godina.

Kako ste osmislili romanesknu priču? Znali ste već na početku pisanja kakav će biti završetak?

Ja inače spadam u pisce koji odmah na početku znaju točno strukturu romana, ne počinjem pisati dok god zaplet, rasplet i konstrukcija nisu posve jasni. Ovaj put je taj pripremni dio posla trajao puno dulje nego inače, nekoliko sam se mjeseci mučio s onim što bi se u filmu zvalo „scenoslijed” (u romanu bi to valjda bio „poglavljoslijed”). Oprobavao sam razne varijante s *flash-backovima* i *flash-forwardima*, no sa svima je bio problem da bi preuranjeno razotkri-li glavnu odgonetku koja se u završnoj verziji otkrije na polovici knjige (a koja mora i vašim čitateljima ostati tajna). Stoga sam se vratio na linearni, kronološki sižejni slijed, ali je svejedno trebalo orkestrirati puno likova i zagladiti velike skokove u vremenu. Ukratko,

dugo sam tražio najbolju konstrukciju. Ali, to je gušt, meni je to najdraži dio pisanja. I u filmu najviše volim rješavati dramaturgiju. Nije čudo da uz roman i film volim arhitekturu – zanima me konstrukcija.

Analizirate i spajate različite odnose u vrlo vješto vođenoj priči: bračne odnose, roditeljske, bratske, ljubavne, odnose domaćeg življa prema manjinskom stanovništvu pa sve do šireg društvenog konteksta, ratnih dana, smjene istražitelja i postavljanje „podobnog”, gašenje radnih mjesta, dilerski milje. Koliko priprema treba za takvo pisanje?

Ja i kao čitatelj volim „antropološke” pisce. Volim kad je knjiga ujedno i izvještaj o nekoj kulturi – kako ljudi žive, što rade, što jedu, kako im izgledaju kuće, dvor, pokućstvo... Zato i ne mogu pisati drukčije, a ujedno zato mogu pisati samo o kulturi i prostoru koji dobro poznajem, a to je Dalmacija. Živim u tom prostoru, čitam lokalne novine, pričam s ljudima, novinar sam i mislim da taj svijet poznajem do svake rupe, vale i ruševine. Sve je to priprema, to su 24 sata pripreme svaki dan.

Je li svakodnevica puna inspirativnih sudbina koje koristite u svom književnom radu?

Puno mojih knjiga temelji se na događaju iz zbilje na koji sam naišao u novinama ili ga čuo usmenom predajom. I ova knjiga temelji se na nekoliko takvih odvojenih istinitih priča, od kojih je jedna koja se dogodila 70-ih u Istri. Ali, ne bih volio pisati dokumentarni roman kao Truman Capote, to bi me

Ljudi kod nas vole velike romane koji kazuju nešto o kolektivnoj sudbini kroz vrijeme. U toj žudnji za velikim povijesnim romanom ima nešto istočnoeuropsko, a Crvena voda ima natruhe toga

kočilo u izmišljanju, a glavni užitek pripovijedanja se, bar meni, sastoji u izmišljanju.

Odabrali ste kao početnu godinu romana predratnu 1989., rujna, kada su Vesna i Jakov 18 godina u braku, imaju sedamnaestogodišnje blizance Silvu i Matu koji su pred završetkom srednjoškolskog obrazovanja. U svijetu vrije, u Hrvatskoj je još naizgled mirno. Je li Silvin dramatični nestanak najavio sve promjene koje će nas uskoro zadesiti?

Izabrao sam '89. jer me zanimalo kontrast između vremena koja su uzbudljiva, tijekom kojih je javnost zaokupljena „velikim” zbivanjima (promjena vlasti i poretka, rat, privatizacija...) te ljudi koji imaju svoju vlastitu traumu, koja je njima najvažnija, no za sve druge ona je blijeda i nebitna spram važnim javnim dramama i traumama uokolo. Činilo mi se da taj kontrast između privatne i javne traume najbolje funkcionira ako se nestanak kćeri smjesti neposredno pred političke promjene. Dakako, čovjek može reći da je „pragrijeh”

DOSADAŠNJI DOBITNICI KNJIŽEVNE NAGRADE KSAVER ŠANDOR GJALSKI

- 1981. **Ivan Aralica** Put bez sna
- 1983. **Iris Supek** Kraj svijeta počinje kihanjem
Tatjana Arambašić Slišković Čovjek koji je volio vlakove, čovjek koji je mrzio vlakove i druge priče s tračnica
- 1985. **Irena Vrkljan** Svila, škare
- 1986. **Pavao Pavličić** Trg slobode
- 1987. **Hrvoje Hitrec** Ljubavi na crnom baršunu
- 1988. **Dubravka Ugrešić** Forsiranje romana reke
- 1989. **Nedjeljko Fabrio** Berenikina kosa
- 1990. **Zvonimir Majdak** Krevet
- 1991. **Goran Tribuson** Potonulo groblje
- 1992. **Feda Šehović** Svi kapetanovi brodolomi
- 1993. **Dalibor Cvitan** Ervin i ludaci
- 1994. **Miljenko Jergović** Sarajevski Marlboro
- 1995. **Pavao Pavličić** Šapudl
- 1996. **Višnja Stahuljak** Sjećanja
- 1997. **Alenka Mirković-Nađ** 91,6 Mhz glasom protiv topova
- 1998. **Ratko Cvetnić** Kratki izlet, zapisi iz Domovinskog rata
- 1999. **Goran Tribuson** Trava i korov
- 2000. **Zoran Ferić** Anđeo u ofsajdu
- 2001. **Stjepan Tomaš** Odnokud dolaze sanjari
- 2002. **Nedjeljko Fabrio** Triemerona
- 2003. **Josip Mlakić** Živi i mrtvi
- 2004. **Renato Baretić** Osmi povjerenik
- 2005. **Luko Paljetak** Skroviti vrt
- 2006. **Igor Štikl** Elijahova stolica
- 2007. **Sanja Lovrenčić** U potrazi za Ivanom
- 2008. **Ivo Brešan** Katedrala
- 2009. **Ratko Cvetnić** Polusan
- 2010. **Ivana Šojat-Kučić** Unterstadt
- 2011. **Ivan Aralica** Carske kočije
- 2012. **Nikola Đuretić** Almanah smrti i nestajanja
- 2013. **Pavao Pavličić** Muzej revolucije
- 2014. **Julijana Matanović** I na početku i na kraju bijaše kava
- 2015. **Dubravko Jelačić Bužimski** Nezaboravne priče iz kavane Corso
- 2016. **Željko Ivanković** Rat i sjećanje
- 2017. **Kristian Novak** Ciganin, ali najljepši

Silvinog nestanka „prouzročio” nedaće koje će zajednica proći u idućim desetljećima. To je mitsko mišljenje. Tako su mislili stari Grci. U njihovim mitovima, cijela Teba dobije kugu jer Edip spava s majkom, ne dobiju kugu samo Edip i Jokasta. Bilo mi je zanimljivo takvo mitsko mišljenje izložiti kao tumačenje jednog od likova u završnici.

Vesnin i Jakovov bračni život je „miran, sretan, ali dosadan”. Vesna bi se mogla promijeniti, ali nema snage ni da smršavi, ni da se odseli, ... Suprugu Jakovu će zamjeriti što ne traga za Silvom onako zdušno kako bi to ona željela, a sama ne čini ništa. Svoju je tugu projicirala na Jakova što će pak biti najava udaljevanja, a onda i razvoda. Mate također nije uspio održati svoj brak jer supruga nije mogla prihvatiti njegovu čestu odsutnost i uzaludno traženja Silve dugi niz godina. Razara li neznanje istine ljude i njihove sudbine gore od najjačih sila?

Teško mi je to poopćavati i davati bračne recepture. Riječ je naprosto o četvero karaktera na čije je intimne sudbine utjecao nestanak bliske osobe. Bilo mi je zanimljivo usmjeriti priču tako da bratu Mati nestala sestra toliko prožme život da on definira i osobu u koju će se zaljubiti – osobu koja će biti voljna postati podrška njegovoj opsesiji.

U novinarstvu mora biti jasan stav i dominantni glas mora biti vaš glas. Ljudi žele čuti što vi o tome mislite. To je upravo ono što ne smijete u književnosti, i protiv čega sam se nedovoljno žestoko borio u nekim ranim knjigama

Portretirali ste Adrijana Lekaja, pekarovog sina (lažno osumnjičenog za Silvin nestanak), kasnije sudionika Domovinskog rata u kojem pogiba. Grubo je što nije doživio zadovoljštinu, ali u teškim vremenima nije li takvo stanje, nažalost, gotovo pravilo?

Lekaj je jedini lik koji kao protagonist ima samo jedno „svoje” poglavlje. Zanimalo me pokazati da početni pragađaj ima utjecaje i na likove koji su zahvaćeni rubno: da nije bilo nestanka i policijskog sumnjičenja, Lekaj možda ne bi završio u uniformi i možda bi poživio. Dakako, ako uopće vjerujete da su paralelni svjetovi mogući.

Uršula je prvo promašila svoj život, a onda uništila Branin, Silvin, Adri-

janov, svoj. Posesivna, egoistična ljubav, koja je zapravo neljubav, ne može donijeti nikome ništa dobrog. Je li sudbina ove junakinje upozorenje roditeljima da svojoj djeci prepuste važne životne odluke, da se ne miješaju u to s kim će i kako živjeti, bez obzira na sve rizike?

Mogu se samo složiti s Vašom interpretacijom, ali i moliti da budućim čitateljima previše ne odajemo rasplet.

U kojim se segmentima preklapaju ili nadopunjuju Vaš novinarski i književni rad? Razumijete li ljude bolje zahvaljujući izvrsnim psihološkim portretima svojih književnih junaka?

Mene iste stvari zanimaju i kao novinara i kao prozaika. Ali, ako i pišete o istim stvarima u ta dva medija, morate pisati posve oprečnom metodom. U novinarstvu mora biti jasan stav i dominantni glas mora biti vaš glas. Ljudi žele čuti što vi o tome mislite. To je upravo ono što ne smijete u književnosti, i protiv čega sam se nedovoljno žestoko borio u nekim ranim knjigama. Kad smo radili *Crvenu vodu*, urednici Adrijani Piteši sam rekao: gdje god u tekstu naiđeš na „moj glas”, gdje ti se god čini da iz likova progovara trbuhozborac Jurica Pavičić, upozori me: likvidirat ćemo te dijelove nemilosrdno, mačetom.

Jurica Pavičić rođen je 1965. u Splitu, gdje je završio srednju školu. Diplomirao je povijest i svjetsku književnost na Sveučilištu u Zagrebu. Od 1990. trajno živi u Splitu i radi kao filmski kritičar i kolumnist različitih novina (*Slobodna Dalmacija, Vijenac, Zarez, Nedjeljna Dalmacija, Jutarnji list...*). Godine 1992. nagrađen je nacionalnom nagradom za filmsku kritiku *Vladimir Vuković*. Od 1994. piše u različitim novinama tjednu kolumnu *Vijesti iz Liliputa* u kojoj secira društvo, politiku i kulturu ratne i poslijeratne Hrvatske. Za tekstove iz te serije 1996. dobiva nagradu nacionalnog novinarskog društva *Marija Jurić Zagorka*, 2002. nagradu za doprinos novinarstvu *Veselko Tenžera*, a 2007. nagradu *Miljenko Smoje Slobodne Dalmacije*. Kolumna danas izlazi u *Jutarnjem listu*.

U književnosti se javlja 1997. socijalnim trilerom *Ovce od gipsa* u kojem problematizira tematiku ratnog zločina u ambijentu ratnog Splita godine 1992. Taj će roman iduće godine biti nominiran za nacionalnu proznu nagradu *Gjalski*. Godine 2000. objavljuje drugi roman *Nedjeljni prijatelj*, krimić koji tematizira socijalna proturječja Hrvatske devedesetih. U različitoj periodici objavljivao je i kratke priče.

Godine 2000. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu praižvedena mu je drama *Trovačica* koje je prethodne godine osvojila nacionalnu nagradu za dramu *Marin Držić*. Godine 2001. objavio je sabrane tekstove iz serije *Vijesti iz Liliputa* kao knjigu. Iste godine objavio je i monografiju o hrvatskoj postmodernističkoj fantastici. Treći roman *Minuta 88* objavljuje 2002., a riječ je o romanu ambijentiranom u svijet nogometa i navijačke supkulture. Roman je ušao u uži krug za nagradu *Jutarnjeg lista* za najbolju proznu knjigu godine. Roman *Kuća njene majke*

objavljuje 2005., *Crvenkapica* 2006. te *Zena s drugog kata* 2015. godine.

Od polovice dvijetisućutih, intenzivnije se počinje baviti novelistikom. Objavljuje dvije zbirke priča: *Patrola na cesti* i *Brod u dvorištu*, od kojih je prva prevedena na talijanski, a po naslovnoj priči *Patrola na cesti* proizvedena je i petodijelna TV serija u režiji Zvonimira Jurića i produkciji *Kinorame*. Serija je uz pohvalne kritike emitirana na Hrvatskoj televiziji 2016. godine.

Kratke priče i eseji prevedeni su mu na engleski, njemački, ruski, talijanski i bugarski. Roman *Ovce od gipsa* preveden je na njemački, a švicarski časopis *Facts* proglasio je to izdanje trećom najboljom knjigom godine na njemačkom govornom području u kategoriji krimića i trilera. Po istom romanu snimljen je i film u režiji Vinka Brešana *Svjedoci* koji je uvršten u konkurenciju filmskog festivala u Berlinu, gdje je nagrađen i ekumenskom nagradom. Za scenarij tog filma Pavičić je 2003. nagrađen Velikom zlatnom arenom za scenarij na Filmskom festivalu u Puli.

Godine 2017. objavio je zbirku eseja *Klasici hrvatskog filma jugoslavenskog razdoblja* te roman *Crvena voda* nagrađen Nagradom *Gjalski* 2018.

Odluka Prosudbenog povjerenstva za dodjelu Nagrade Ksaver Šandor Gjalski za 2018.

Na sjednici održanoj 26. rujna 2018., Prosudbeno povjerenstvo u sastavu Stjepan Čuić (predsjednik), Julijana Matanović, Sofija Keča, Ingrid Lončar i Ivica Matičević, većinom je glasova odlučilo da se Nagrada Ksaver Šandor Gjalski za 2018. dodijeli knjizi *Crvena voda* Jurice Pavičića (Profil, Zagreb 2017).

U užu izbor za Nagradu ušle su sljedeće knjige: *Igrač* Marine Šur Puhlovski (VBZ, Zagreb 2017), *Špilberk* Hrvoja Hitreca (Školska knjiga, Zagreb 2017), *Veće od kuće* Dorte Jagić (Hena com, Zagreb 2018), *Dom blaženog djeteta* Mirka Marjanovića (Fraktura, Zaprešić 2017), *Divlje guske* Julijane Adamović (Hena com, Zagreb 2018), *Vrijeme seksa u doba nevinosti* Drage Hedla (Naklada Ljevak, Zagreb 2018) i *Crvena voda* Jurice Pavičića (Profil, Zagreb 2017).

Obrazloženje

Iz kvantitativno obilate, a kvalitativno solidne prošlogodišnje produkcije, povjerenstvo je odlučilo izdvojiti i nagraditi roman Jurice Pavičića *Crvena voda*. To je priča o nestanku jedne djevojke i o tome kako je taj nestanak promijenio živote onih kojima je djevojka bila važna. Tekst posjeduje dvije vrline, na koje bismo željeli upozoriti i čitateljsku publiku i stručnu javnost.

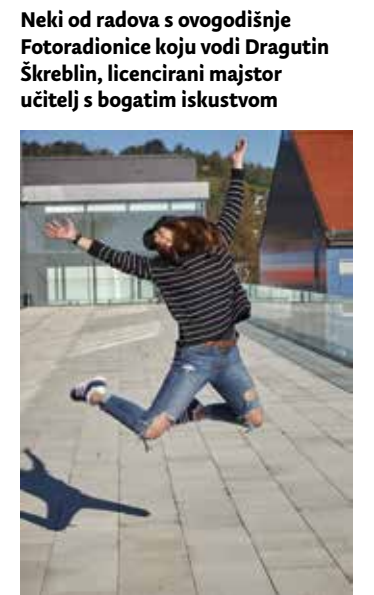
Prva je od tih vrlina stilski i kompozicijski postupak uz pomoć kojega je priča konstruirana. Svaki od njezinih dijelova ispričan je iz perspektive nekoga od likova koji u radnji sudjeluju. Ti likovi, međutim, ne pripovijedaju sami, nego se o njima govori u trećem licu, ali se donosi samo ono što oni mogu vidjeti i znati. Tako je stvorena i zanimljiva pozicija pripovjedača: u jednu ruku, njegove su intervencije svedene na najmanju mjeru jer se likovi nalaze u središtu pažnje; u drugu ruku, međutim, pripovjedač je sveprisutan, jer ipak on govori umjesto likova. To je pak važno

zbog toga što je riječ o kriminalističkoj priči: imamo posla sa zagonetkom koja se na kraju i razrješava, a čitatelj ni u jednom času nema dojam da mu je kazivač nešto zatajio ili da ga je nastojao dovesti u zabludu. Tako se fragmentarnost i nespoznatljivost ukazuje kao glavna osobina zbilje, a još više našega doživljaja te zbilje.

O tome se, naime, u romanu najviše i radi. Postoji inicijalna činjenica – nestanak sedamnaestogodišnje djevojke – i ta je činjenica za mnoge ljude važna, oni nastoje shvatiti što se dogodilo, ali svatko od njih uspijeva dohvatiti samo dio istine, složiti tek dio mozaika, dok im cjelina ostaje nedohvatljiva. A sve je to važno osobito zbog toga što se radnja zbiva u širokom luku od 1989. do 2016. godine, kad su se u našim stranama zbivale dramatične promjene – političke, društvene, ekonomske, ali i psihološke – pa pisac uključuje sva ta zbivanja u svoju priču i zapošljava ih kao materijal za gradnju likova ili kao pogonsko gorivo za pokretanje radnje. Zbog toga su likovi vrlo životni i uvjerljivi, razlozi koji ih pokreću čitatelju su razumljivi, dok je društvena zbilja – sa svim svojim kriminalnim, ali i herojskim aspektima – dočarana živo i plastično, tako da izgleda poznato, ali nipošto ne djeluje stereotipno. Pisac je, naime, uspio izbjeći svaku deklarativnost, suzdržao se od slanja političkih poruka, pa je čak i one likove koji su mu odbojni kao društveni tipovi uspio prikazati kao ljude od krvi i mesa.

Sve te kvalitete, međutim – i kompozicijske i sadržajne – ne bi morale značiti mnogo, da roman nema još jednu vrlinu, onu, naime, koju je i inače u književnosti najteže definirati, pa onda i postići: on se čita glatko, bez napora, s uživanjem, a pri tome ostavlja u čitatelju traga. Čitatelj, naime, čini nam se, i jest najvažniji, pa mu ovu knjigu preporučujemo s punim uvjerenjem da neće požaliti ako je uzme u ruku.

U ime Prosudbenog povjerenstva **Julijana Matanović**

Neki od radova s ovogodišnje Fotoradionice koju vodi Dragutin Škreblić, licencirani majstor učitelj s bogatim iskustvom

Kreativne radionice

PIŠE ANDREJA ŠAGUD

Nezaobilazni program *Dana Gjalskog* su kreativne radionice kojima se potiče kreativnost polaznika u različitim područjima i usavršavaju posebne vještine. Voditelji su stručnjaci u svom poslu, a radionice su svake godine maksimalno popunjene.

Ove se godine, po peti put, održava radionica **Čitaj i piši s piscem u kući pisca**. Radionica se održava u Dvorcu Gređice, kući pisca Ksavera Šandora Gjalskog. Nakon književnika Zorana Ferića, vođenje ove radionice preuzela je doktorica znanosti Evelina Rudan s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu koja je i poznata pjesnikinja. Polaznici su se na ovim radionicama upoznavali s poezijom, ali

na vrlo raznolik i kreativan način. Jedne godine bili su kritičari i urednici u radionici pod nazivom *Da sam ja urednik/urednica u časopisu poezije*, drugi put u radionici *Od književnog teksta do zvuka i pokreta* i *natrag* istraživali su mogućnost sinkretičkog čitanja lirike – čitanje pjesama glazbenim instrumentima, svojim glasovima te svojim tijelima i pokretima, a u radionici *Od vida do nevida* istraživali su vizualne mogućnosti čitanja suvremene poezije. Ovogodišnja radionica nosi naziv *Od Gjalskog do suvremenih pisaca*.

Prva **Fotoradionica** održana je 2009. godine i od tada do danas kroz nju je prošlo mnogo mladih ljudi željnih naučiti nešto novo ili usavršiti već postojeće znanje i vještine fotografiranja. To im na

najbolji mogući način prenosi voditelj radionice Dragutin Škrebilin, licencirani majstor učitelj s bogatim iskustvom. Svaka radionica kreće od početka – camera obscura, dijelovi fotoaparata, svjetlo, obrada fotografije, a zatim se prilagodava interesima polaznika, u teoriji i praksi, uz puno fotografiranja i analize fotografija. Česti gosti fotoradionica su poznati hrvatski fotografi koji polaznike, kroz svoje iskustvo, uvode u svijet fotografije.

Likovnu radionicu umjetničke grafike već 11 godina vodi prof. Carmen Bačura Potočić. Na ovim radionicama polaznici se upoznaju s različitim grafičkim tehnikama, baveći se istom temom – Ksaverom Šandorom Gjalskim. Svake godine izrađuju matrice i otiske u jednoj

od umjetničkih grafičkih tehnika poput suhe igle, bakropisa, linoreza, drvoreza. Inspirirani djelima Gjalskog, polaznici su izrađivali knjigu impresija, majice s otiscima, sjedeću garnituru od drvenih paleta i jastucima s motivima iz Gjalski-jevih djela, a na ovogodišnjoj radionici bavili su se litografijom alternativnim materijalima.

Najdugovječnija radionica Dana Gjalskog je **Radionica kreativnog pisanja – Put u središte kratke priče** koju od 2004. godine vodi književnik Miroslav Mićanović. Brojna su pitanja koja se na ovoj radionici postavljaju i odgovori do kojih polaznici dolaze čitanjem, pisanjem, analiziranjem.

Rezultat ovih radionica vidljiv je svake godine prilikom njihovog predstavljanja. Izložba fotografija, izložba likovnih radova, kratke priče, koje autori sami čitaju pred publikom, iznova oduševljavaju. Znanja i vještine koje polaznici ovdje steknu, osnova su koju mogu širiti i razvijati prema svojim interesima u svom kasnijem radu. Stoga ne čudi što su mnogi polaznici radionice pisanja kasniji dobitnici nagrada na literarnim natjecanjima, pa čak i autori knjiga ili slikovnica, a neki polaznici likovne radionice uspješni ilustratori. A to su najbolje preporuke svim budućim polaznicima kreativnih radionica.

RADIONICA UMJETNIČKE GRAFIKE – ZIMNICA ZA GJALSKOG

Litografija alternativnim materijalima - kućna litografija

PIŠE CARMEN BAČURA POTOČIĆ

Tehnika litografije spada u grafičku metodu plošnog tiska, a princip njene izvedbe baziran je na opće poznatoj činjenici da se voda i masnoća odbijaju. Likovni prikaz crta se masnom litografskom kredom ili tušem na kamenoj ploči. Ona je zatim podvrgnuta kemijskim postupcima uz upotrebu gumiarabike i fosforne kiseline koji pojačavaju hidrofilnost i oleofobnost masnoćom netaknutih dijelova kamena. U procesu otiskivanja s takve kamene matrice grafička boja prihvaća se upravo na dijelove koji su prethodno iscrtani masnoćom što omogućuje otiskivanje željenog likovnog prikaza. Tehniku je moguće izvesti i alternativnim materijalima koje možemo pronaći u prosječnom kućanstvu, a tada ju možemo nazvati kućna litografija.

Recept za izradu kućne litografije – potrebni sastojci (materijali i alati):

Aluminijumska folija (zamjena za litografski kamen), pik traka, pločica od pleksiglasa, stakla ili metala, maslac ili putar (zamjena za litografski tuš), kist, ocat, dječji puder, Coca-Cola, biljno ulje, vata, plastične posude, spužva, papir za otiske, žlica, grafička boja, gumeni valjak (boju i valjak možete nabaviti u svakoj trgovini umjetničkim priborom)

Postupak:

Radionica:

Put u središte kratke priče (2018)

PIŠE MIROSLAV MIĆANOVIĆ

Radionica *Put u središte kratke priče* obilježava, htio on to ili ne, i njezina voditeljica Miroslava Mićanovića, autora koji u svojim knjigama ponavlja istu bilješku o mjestu rođenja i gradu življenja... Ono malo, ili puno, što se mijenja u njegovu životu i radu, jesu upravo radionice kratke priče, između ostalih, i u Zaboku. Kratka priča u svojoj kratkoći, prijelaznosti i tranzitnosti, traži puno strasti i čitanja svijeta koji je sasvim sigurno golem i nepouzdan, uzbuđljiv i neočekivan – traži pustolovan tekst! Što je voditelj u takvoj radionici? Pustolov, odgovorili bismo brzo, ali to nije dovoljno! Radionica *Put u središte kratke priče* domišlja sa svojim voditeljem i polaznicima tu nedovoljnost i kratkoročnost, a voditelju ne preostaje drugo nego biti domišljat i spretan, jer priče nastaju i nestaju. A važno ih je pisati, napisati, započeti i završiti. Međutim, sve su to radosti putovanja na tragu priče, na tragu onih znakova koji nas čine drukčijim i boljim. Ma što to značilo! I kad smo već kod bilješke o Miroslavu Mićanoviću, voditelju radionice, on se uvijek iznova raduje i čudi pričama iz Zaboka! Možda zbog toga u bilješku o sebi doda i po koji novi naslov knjige koju je napisao, objavio.

1 Aluminijumsku foliju pik trakom zalijepite na pločicu od pleksiglasa, stakla ili metala (pločica na koju ćete zalijepiti tanku foliju služi kao podloga koja će olakšati crtanje)

2 Octom tretirajte foliju: nanesite ocat na vatu i potom prebrišite foliju (octom se odstranjuje masnoća koja je s vaših dlanova dospjela na foliju dok ste ju aplicirali na podlogu)

3 Rastopljenim/omekšanim maslacem ili putrom uz pomoć kista crtanje po foliji pazeći da ju ne dodirujete

4 Foliju s masnim crtežom posipajte dječjim puderom (puderom se neutralizira masnoća i sprječava njeno širenje izvan željenog poteza kistom). Nakon ovog postupka foliju s crtežom ostavite da miruje par sati ili do sljedećeg dana, ali ne duže od tjedan dana

5 Foliju na pločici s masnim crtežom stavite u plastičnu posudu te polijte Coca-Colom i ostavite da se „kupa“ pola sata (ili duže); kemijski proces između kiseline koja se nalazi

u Coca-Coli i aluminijumske folije omogućit će da se boja odbije s neiscrtanih dijelova. Za to vrijeme pripremite posudu s vodom i spužvu, papir za otiskivanje i žlicu. Na glatkoj površini gumenim valjkom razvaljajte grafičku boju (možete upotrijebiti pločicu od pleksiglasa, stakla ili keramike

6 Izvadite foliju iz Coca-Coline kupke te crtež lagano obrišite uljem uz pomoć vate

7 Dobro ocijeđenom mokrom spužvom navlažite foliju, a potom nanesite boju valjkom. Važno je naizmjenice vlažiti foliju i nanositi boju – boje će se primiti na one dijelove gdje je bio masni crtež, a voda koju ste nanijeli spužvom odbit će masnu boju s dijelova na kojima nije bilo crteža

8-9 Pločicu s folijom položite na stol, na nju stavite papir te odozgo trljajte žlicom kružnim pokretima – dobili ste grafički otisak! Postupak naizmjeničnog vlaženja mokrom spužvom i nabožavanja ponovite onoliko puta koliko želite grafičkih otisaka

Petar Barišić

Danas su pred kiparima, možda najviše od svih umjetnika, dileme kako dalje raditi: u kojem materijalu, dimenzijama, kako probijati ograničenja i dati materije u kojoj rade, odlučiti se za iskorak prema instalaciji, multimediji, *light and space artu* ili ponovno otkrivati čaroliju land-arta... Mnogi se ponovno vraćaju figuri, dljetu, kamenu, zemlji, ali ne i Petar Barišić. Polako, uporno i dosljedno, ovaj kipar radi na prevladavanju zadanosti materijala, forme, volumena, povremeno se igra bojom i neograničenim mogućnostima prostora i pokreta, i kada već pretpostavljamo kako će se zaplesti u vlastite geometrijske matrice – jer teško da se više može u umjetnosti nešto novo reći – Barišić nas uspijeva iznenaditi novim oblicima i konstrukcijama.

Model kiparskog mišljenja i opus Petra Barišića jedan je od paradigmatičkih primjera da talent i intuicija, povezani sa sposobnošću vizionarskog predosjećanja 'kako u umjetnosti uvijek biti malo dalje od drugih', daleko nadilaze temelje kiparskog zanata. Barišić je u posljednjih petnaestak godina svakom svojom izložbom svjedočio iznimnu razinu kreativna mišljenja, sposobnost nadilaženja svih stilskih modela i šablona, a da nikada nije niti na trenutak napustio polje skulpture. Iako se već desetak godina ovaj umjetnik igra djelima koja su na rubnoj poziciji klasična poimanja skulpture, između objekta, reljefa i instalacije, možda je najprecizniji termin za recentna Barišićeva djela upravo struktura. Nekadašnju vezanost uz konstruktivizam i minimalizam Sol LeWitta Barišić je drastično dokinuo uvođenjem principa varijacija, permutacija, fragmentarnosti i kombiniranja različitih „prostornih rešetki“ od finih bijelih drvenih letvica mnogo manjih dimenzija od

klasičnih minimalističkih predložaka. Jednostavne strukture postajale su sve složenije; umjesto transparentnih kubusnih konstrukcija linijski istanjene mase, počele su se javljati složene strukture bliske zasadama fraktalne matematike i isječaka oblika kojima se bavi teorija virtualne arhitekture. Barišićevo precizno i delikatan usitnjavanje volumenskih mikro-isječaka govori o potrebi istraživanja sve složenijih prostornih odnosa između djela i promatrača, čija percepcija detalja umjetničkog djela nužno mora postati sve zahtjevnijom i angažiranijom. Već dugo se teoretičari iz drugih društvenih i prirodnih znanosti bave mikrokozmosom i cijepanju naše predodžbe stvarnosti (za koju mislimo da je jedna jedina, cjelovita stvarnost) na mnogo malih „usloženih“ i ulančanih stvarnosti, a ideje Petra Barišića fino su podešene upravo tim novim dimenzijama našeg kozmosa koji nas okružuje. Bez mnogo teorijskog naprežanja, ideje koje ovoga kipara zanimaju na polju skulpture mogu se apsolutno povezati s razmišljanjima i tendencijama u suvremenoj svjetskoj arhitekturi, koja su kod nas 1996. prvi uveli i definirali arhitekti Penezić&Rogina: fraktalnost, nejednolično ponavljanje, kontinuirana evolucija, simultaniteta, fluidnost, kompleksnost, heterogena raznolikost, samoorganiziranost i hibridnost oblika. Ako malo pažljivije razmotrimo Barišićeve bijele „module“, oni se savršeno uklapaju u sve navedene teorijske postavke nove arhitekture! Naime, ove strukture sve više šire i nameću prostor; daleko je iza autora tipično kiparsko strahopoštovanje da se prevelikim dimenzijama svojih volumena previše ne oskrnavi prostor, od čega pati prilično mnogo kipara, ali na podsvjesnoj i nesvjesnoj razini.

Štoviše, Barišićeve struk-

ture, „kocke“ i prostorne zavjese lukavo se, alienovski uvlače u prostor i gutaju ga bez velike borbe, usisavanjem među svoju fluidnu, transparentnu konstrukciju. Ta mimikrija namjerâ pojavljuje se kod Barišićevih djela na još jednoj razini. Različitim načinima prostornog preslagivanja od nekoliko elemenata (modela) može se dobiti iznimno veliki broj permutiranih struktura, dakle, mnogo drugačijih, novih skulptura, odnosno, objekata i

instalacija. U zadnjem ciklusu uvodi u objekte od visoko ugljahnog inoxa element pokreta i zvuka, čime u potpunosti aktivira prostor u kojemu se nalaze njegova djela. Upravo jedinstvena sposobnost Petra Barišića da se na sve moguće načine poigra kiparskim elementima, a uz to zadrži autentičan i prepoznatljiv autorski izričaj svrstala ga je u sam vrh hrvatske suvremene skulpture.

Kustosica izložbe: **IVA KÖRBLER**

Petar Barišić, kipar, rođen je 1954. u Vrlici. Godine 1978. diplomirao je kiparstvo na zagrebačkoj ALU te postaje suradnik majstorske radionice Frana Kršinića u kojoj djeluje do 1981. godine. Od 2002. predaje kao docent na Nastavničkom odsjeku Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Postavio je više skulptura i prostorno specifičnih instalacija u javnim prostorima u zemlji i inozemstvu. Zastupljen je u brojnim domaćim i inozemnim muzejima, galerijama i privatnim zbirkama te je za svoje djelovanje primio mnoge nagrade.

CARMEN BAČURA POTOČIĆ

Proces

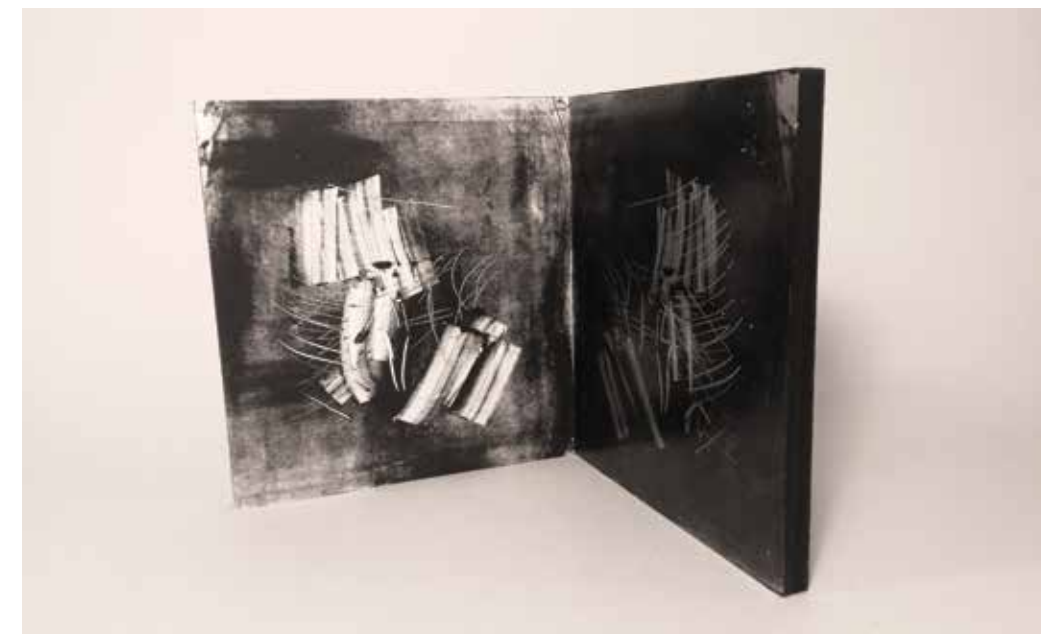
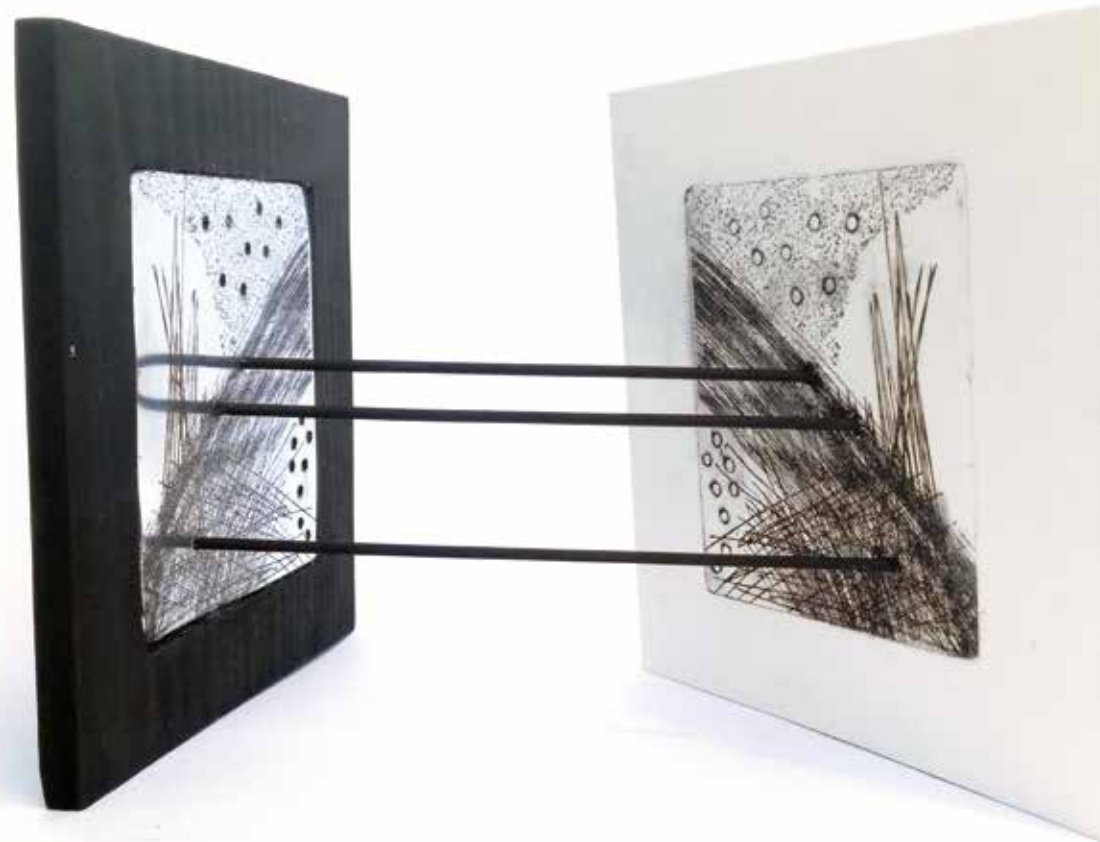
PIŠE ANUŠKA ALFIREVIĆ, AKAD. SLIK.

Carmen Bačura Potočić već je više od desetljeća voditeljica Likovne radionice umjetničke grafike u sklopu Kulturne manifestacije *Dani K. Š. Gjalskog* u Zaboku.

Ova svestrana umjetnica-edukatorica predstavlja nam svoje radove pod zajedničkim nazivom **Proces** kojima nas uvodi u svijet umjetničke grafike na jedan sasvim nov i zanimljiv način. Namjera je autorice pokazati nam grafički proces kao cjelinu ne zadovoljavajući se samo finalnim produktom tj. grafičkim listom.

U širokom rasponu oblika i boja kojima se koristi, apstraktnim izričajem asocira prirodne pojave koje susreće svakodnevno prolazeći kroz Hrvatsko zagorje. Trava, voda, šuma, zemlja... izvorišta su njene inspiracije te, u prirodnim procesima njihova nastajanja i nestajanja, vidi savršeno u nesavršenom kao neodvojive segmente, te isto primjenjuje u svojim grafikama.

Matrice i otiske autorica povezuje u grafičke objekte kojima prkoseći dvodimenzionalnosti ulazi u treću dimenziju kojom zaustavlja trenutak otiskivanja i omogućuje nam da proživljavamo sve faze i mijene slične onima u prirodi. Grafički list na koji smo navikli uglavnom je čisti produkt „neokalkan“ procesom. Samo onaj koji dobro poznaje grafiku iza njega iščitava zahtjevan fizički rad, kiselinu, nanose boje, intenzitet pritiska dljetu i složenost procesa. No umjetnica upravo u tom procesu vidi istinski umjetnički čin i kreaciju. Ne želi ga sakriti nego ga uklapa u umjetničko djelo te vizualnim

asocijacijama korespondira s grafičkim metodama. Otiske i matrice fizički povezuje konopcima, drvenim spojka, perforira, kašira, kolažira, te eksperiment proširuje i na tekstilne podloge. No u cjelini ostaje dominantna u grafičkom dojmu te nam pruža priliku da svaku grafiku doživimo na više razina. Koristeći se dubokim (bakropis, akvainta, suha igla), visokim (linorez) i plošnim tiskom (litografija) donosi nam kreativnu igru plohe i linije te tako ostaje dosljedna svom prepoznatljivom likovnom jeziku.

Nalazeći sličnost u odnosu simbiotske multiplikacije grafike i života, u kojoj svaka sljedeća kopija dolazi s malom količinom greške, ona isprepliće motiv i proces do mjere da se forme same konstruiraju, a opet unutar cjeline zadržavaju kompozicijsku autonomiju.

Carmen Bačura

Potočić rođena je 1972. u Zagrebu. Nakon završene Škole za primijenjenu umjetnost i dizajn u Zagrebu diplomirala je na Akademiji likovnih umjetnosti, nastavnički odsjek, u klasi prof. Eugena Kokota 1998. godine. U Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok radi od 1998. godine kao profesor likovne grupe predmeta. Kao stipendist The HMC Projects in Central and Eastern Europe boravila je u Velikoj Britaniji, Sibford School, Banbury, kao gost profesor (Assistant Teacher) 2000. godine. Autorica je udžbenika *Grafičke tehnike: udžbenik za srednje škole s programima vizualnih umjetnosti i dizajna* objavljenog 2014. godine. Bavi se umjetničkim radom te izlaže na samostalnim i skupnim izložbama.

KONCERT

Melodie celeste

(kroz operu i jazz standarde)

DANIJEL GAŠPAROVIĆ (Zagreb, 1988.) diplomirao je u razredu Ljubomira Gašparovića, a magistrirao u razredu Đorđa Stanettija na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Usavršavao se na University for music and performing arts u Pečuhu (Mađarska) u razredu Csabe Királya. Dobitnik je državnih, međunarodnih i dekanovih nagrada, a bio je i stipendist Grada Zagreba.

Samostalno i kao komorni glazbenik nastupao je na brojnim koncertima i projektima u Hrvatskoj i inozemstvu. Od 2009. do 2014. godine sudjelovao je u organizaciji i vođenju ciklusa koncerata studenata Muzičke akademije u Zagrebu *Virtuosos*. Aktivno se bavi organizacijskim i producentkim poslom, surađivao je s eminentnim orkestrima i dirigentima te se usavršavao na seminarima eminentnih umjetnika (Peter Eicher, Karl-Heinz Kämmerling, Eugen Indjic, Snežana Anastasova Čadikovska, Boris Romanov, Ruben Dalibaltayan). Sudjelovao je na brojnim televizijskim i radijskim snimanjima.

Redovito nastupa s mladim umjetnicima poput sopranistice Tanje Ruždjak i baritona Matije Meića, te s Nikolom Kosom u klavirskom duu Kos-Gašparović i Krešimirom Starčevićem u klavirskom duu Gašparović-Starčević.

Profesor je klavira na Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću u Zaboku, izvršni i umjetnički voditelj

Umjetničke organizacije *Cristoforium* te direktor i osnivač tvrtke *Cristoforium Art* za menadžment umjetnika i usluge u kulturi, koja zastupa neke od najvažnijih domaćih i svjetskih umjetnika.

TANJA RUZDJAK, sopran (Zagreb, 1988.) diplomirala je u klasi prof. Martine Zadro 2012., a magistrirala na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Dunje Vejzović 2013. godine. Uspješno je nastupala u zemlji i inozemstvu (Italija, Austrija, Slovenija, Nizozemska, Španjolska, SAD, Australija i dr.) i ostvarila niz zapaženih uloga u više opernih kuća i produkcija.

Redovito nastupa s pijanistom Danijelom Gašparovićem, gitaristom Pedrom Ribeinom Rodriguesom i s gitarskim triom Elogio (Petrit Ceku, Pedro Ribeiro Rodrigues i Tomislav Vukšić). Članica je ansambla *Projekt Lazarus* koji se bavi promocijom hrvatske glazbene baštine i revitalizacijom do sad neizvedenih djela hrvatskih skladatelja između 16. i 18. stoljeća. Suraduje s renomiranim orkestrima i dirigentima te uvažanim domaćim i inozemnim umjetnicima.

Dobitnica je više nagrada na međunarodnim natjecanjima.

Trenutno je studentica postdiplomskog studija u klasi prof. Claudie Visce na *Universität für Musik und darstellende Kunst* u Beču.

PROGRAM

Giacomo Puccini
O mio babbino caro, arija Laurette iz opere Gianni Schicchi
George Gershwin
Someone to watch over me
He loves and she loves
'S wonderful
Summertime
Giacomo Puccini
Quando me'n vo, arija Musette iz opere La Boheme
Antonin Dvoržak
Mesičku na nebi hlubokem, arija Rusalke iz opere Rusalka
George Gershwin
They can't take that away from me
Somebody loves me
I got rhythm
I've got a crush on you
Ivo Tijardović
Daleko me biser mora, arija Floramye iz opere Mala Floramye

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Nevenka Miškulin –
Senje o Gjalskom

PIŠE SANDRA BABNIK LONČAR

U tjednu *Dana K. Š. Gjalskog*, Ogranak Matice hrvatske iz Zaboka predstavlja književni prvijenac *Senje o Gjalskom* Nevenke Miškulin, nastavnice i savjetnice (sada u mirovini) u OŠ K. Š. *Gjalskog* u Zaboku. Nevenka Miškulin bila je dugogodišnja koordinatorica *Male nagrade Gjalski* te je kao voditeljica dramske skupine *Mali Gjalski* redovito stvarala predstave u tjednu posvećenom „gredičkom gospodinu“. Zbirka igrokaza na kajkavskom narječju *Senje o Gjalskom* rezultat je rada s dramskom grupom od 1992. do 2011. god.

Autorica u kratkim scenskim igrama, dinamičnim dijalogima i duhovitim monolozima otkriva mališanima život u dvorcu Gređice, Gjalskijevo djetinjstvo, njegov radni dan, suprugu Vilmu, sluškinju Doricu, Gjalskijeva oca i odnos sa slugama, gastronomiju onog vremena i „stare navade“. Na djeci blizak način autorica je mjestimično ukomponirala i posebno odabrane ulomke iz Gjalskijevih djela. Urednica knjige Sandra Babnik Lončar, prof. (OMH Zabok) naglašava da je cilj izdavanja zbirke isključivo edukacijski. Svojim bogatim repertoarom malih dramskih tekstova (osamnaest igrokaza) knjiga će pomoći novim generacijama učitelja i nastavnika pri radu dramskih grupa, ali i u samom nastavnom procesu. Učenje kroz kreativnu dramu učenje je za život jer se povezuju osobna pitanja i doživljaji s predmetom učenja (temom, radnjom djela, događajima...) te je to najneposredniji način da se gradivo približi učenicima.

Recenzentica zbirke Željka Horvat-Vukelja, dugogodišnja urednica časopisa *Modra lasta* i književnica za djecu, smatra da: „Nevenka Miškulin vrlo vješto, u maniri iskusnoga i kreativnog učitelja, spretno povezuje današnje vrijeme i prošlost,

suvremeni senzibilitet i klasični stil, na način na kakav bi trebalo voditi sate lektire. Igrokazi su prožeti različitim raspoloženjima – od sjetnih prizora (npr. *Ljehke zvijezde i teška škola*) do onih punih humora (npr. *Dorica sliku ne bu videla*). Ovakv potonji monolog, šarmantan i vrlo efektan, nudi glumcima mogućnost da se razigra i pokaže cijelu lepezu komičarskih vještina, na zadovoljstvo i veselje publike.“

Ne manje vrijedan je i dodatak zbirci igrokaza *Kajkavski naš nepozabljeni* (osnovnoškolska razlikovna gramatika zabočkog govora, najčešća imena u Zaboku početkom 20. st., najčešći prišvruci/nadimci u Zaboku i mali kajkavski rječnik zabočkog govora) koji sadrži rezultate zajedničkog rada s učenicima i kolegama na istraživanju kajkavskog narječja i lokalnog govora.

„Knjiga koju pred sobom imamo veliki je prinos hrvatskoj pedagogiji, ali i očuvanju kajkavštine kao posebnoga i jedinstvenoga hrvatskoga narječja, očuvanju hrvatskoga jezika. Autorica u njoj potvrđuje da suvereno vlada svim jezičnim razinama kajkavštine, da joj je bliska u dijakronijskom i sinkronijskom smislu te ju lako povezuje i dovodi u međudnos sa svojim izvrsnim poznavanjem hrvatskoga standardnog jezika“, riječi su druge recenzentice s Instituta za jezik i jezikoslovlje (odsjek dijalektologije) dr. sc. Ivane Kurtović Budja. Želja autorice Nevenke Miškulin i nakladnika (OMH iz Zaboka) je predstaviti taj dugo godina ostvarivan projekt te zainteresirati i potaknuti mlade generacije da pronose svijest o pripadnosti kraju, jeziku i običajima u svoju budućnost. Također, knjiga je vrijedan dokument za projekt *Muzej Gjalski* jer upotpunjuje muzejsku građu, širi spoznaje o zabočkom književniku te potiče na istraživanje lika i djela Ksavera Šandora Gjalskog.

KAZALIŠNA PREDSTAVA

Pluća

Mladi, obrazovani i ekološki osvješteni. Recikliraju, gledaju dokumentarce i art filmove, čitaju knjige o pravim stvarima, voze se biciklima i kupuju od onih koji ne izrabljuju. Ali se i voze automobilima, kupaju u kadi i ponekad ostave vodu da curi bez prave potrebe.

Može li se imati dijete i istovremeno biti ekološki osviješten, tek je jedna od dvojbi koja će se pojaviti kada jednog popodneva On „predloži dijete“. A Ona se previše brine, previše razmišlja i ima veliku, zaista veliku potrebu razgovarati o svemu, razmotriti stvari jer sve učinjeno mora biti i dobro promišljeno.

Pluća su duhovit, emotivan, ponekad i brutalno iskren mentalni slalom generacije kojoj je propitivanje imperativ, a nesigurnost odavno postala stil življenja. Slalom prepun sumnji, strahova i potrebe za bliskosti, u kojem se neka vrata promaše, na nekima se izgubi previše vremena dok se neka zahvate baš onako kako treba, u pravom trenutku na pravom mjestu kada se ipak dogodi Život. (Aida Bukvić, redateljica)

Predstava je nastala u koprodukcija Teatra Exit i Gradskog kazališta Sisak, prema tekstu Duncana Macmillana, u režiji Aide Bukvić i izvedbi Jadranke Đokić i Amara Bukvića.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Jelena Hrvoj: Dedivinacija

Godina je 3154. Aurora Blue je mlada forenzička analitičarka i profesorica staroljudskih nauka koja živi u svijetu lišenom kriminala. Njezin život biva okrenut naopačke nakon kratkotrajnog pada operativnog sistema nazvanog B.O.G. čija je uloga svakodnevno programiranje mase. Niz neobjašnjivih ubojstava, prepunih simboličkih tragova koji ne vode nikamo, odvodi Auroru i njezine suradnike u mrežu kriminala. Nakon ubojstva partnera, Aurora bježi zbog tragova koji upućuju na njezinu upletenost u seriju neopisivih zločina. Bježeći pred licem pravde, ona se zatekne u divljem predjelu zemlje gdje upoznaje skupinu ljudi, te saznaje kako je riječ o izumirućoj vrsti genetski nemođificiranih ljudi, protjeranih u izgnanstvo. Uskoro se svijet i život kakve je poznavala mijenjaju u nepovrat, a njezin život postaje dragocjeniji no ikada prije.

Jelena Hrvoj rođena je 1987. godine u Zaboku. 2015. godine završava Strukovno i umjetničko učilište Zabok smjer grafičkog dizajna. Iako je cijeloga života pokazivala ljubav prema pisanoj riječi, prvi roman je napisala sa dvadeset godina. Sedam godina kasnije, 2014. godine objavljuje prvi roman, psihološki triler *Štorka* u vlastitoj nakladi. Roman je ubrzo zadobio simpatije publike i kritike, te je 2017. godine dobio i drugo izdanje. 2016. godine objavljuje horor *Durgina kuća*. 2017. godine objavljuje nastavak psihološkog trilera *Štorka* pod nazivom *Štorka Manifest*, a 2018. godine objavljuje jedan od svojih prvih napisanih romana, SF triler *Dedivinacija – Nacija psihoze*.

Članica je Hrvatskozagorskog književnog društva.

Osim romana, Jelena piše kolumne za online časopis *Kvaka*, kratke priče i članke za *Aportal* i vodi satirični blog pod nazivom *Blogodakanje*. Osim pisanja, Jelena se bavi ilustriranjem i slikanjem te je do sada imala nekoliko samostalnih izložbi slika. Svoju ljubav prema umjetnosti upotpunjuje sviranjem bas gitare i klavira.

Književnost u Zelenoj – Ivan Salečić i Ksenija Kušec

Ivan Salečić dugogodišnji je urednik, kritičar i kolumnist iz Zagreba. Uz sve vodeće hrvatske medijske kuće, surađivao je i s onim globalnim, kao što su *Lagardere Media*, *Hearst International*, *Deutsche Welle*. Završio je studij psihologije na Filozofskom fakultetu, a studirao je još i filmsku i televizijsku režiju na Akademiji dramske umjetnosti. Kratku prozu objavljivao je u časopisima *Quorum* i *Godine*. Radio je kao kreativni direktor hrvatskog izdanja magazina *Elle*.

Glava lava njegov je prvi roman – roman koji ima dvije paralelne fabule. U jednoj pratimo turbulentnu dionicu života medijskog djelatnika I.S., a u drugoj Ivana Gundulića. Pripovjedač, koji živi vrlo aktivno i kreće se od Zagreba do Rige ili Beograda, ima svoju opsesiju Dubrovnikom zbog koje se odlučuje na kupovinu i uređenje stana u staroj jezgri. Roman spaja suvremenost i povijest, trendovsko i tradicionalno. Gundulić, točnije njegova obitelj, s naglaskom na sinove, u svojim je dionicama više Mačića, kako su ga nazivali, nego nekakav književni bard. Pred smrt, koncentriran na 'porod od tmine' koji ne predstavlja samo njegove rane radove, nego i svojevršno obiteljsko prokletstvo, kao i njegovi sinovi predočeni u nekim svojim intimnim ponorima, postaje vrlo uvjerljiv, nimalo pretjeran i zapravo vrlo suvremen lik koji se više nego dobro 'slaže' sa svojim paralelnim pripovjedačem iz suvremenosti...

Ksenija Kušec (Zagreb, 1965.) je arhitektica, saksofonistica, spisateljica. Knjige koje je objavila: *Priče iz Sunčeva sustava*, 2010.; *Janko i stroj za vrijeme*, 2013.; *Reci mi sve*, 2013.; roman *Sobe*, 2014.; *Prozirna Lili*, 2015. te *Nije moglo bolje*, roman kojeg je 2016. objavila Hena.com. Neka od djela su joj omiljena među djecom, naročito *Prozirna Lili*.

Nije moglo bolje je poetizacija prozaičnog, apologija starinskih, obiteljskih vrijednosti, nepretenciozna priča o ljudskim slabostima, drugim prilikama i novim počecima, ali i društvena kritika s prigušivačem. Pripovijest je ambijentirana u bezlično ružnjikavu i naoko bezdogađajnu malograđansku sredinu nadomak velegrada, koja će se međutim pokazati vrlo dinamičnim ishodištem mnogih socijalnih devijacija i moralnih iščašenja, pa je čitamo kao sinegdohu ovodobne društvene problematike - gramzivosti i korupcije, obiteljskih disfunkcionalnosti, obezvrijeđujućeg odnosa spram starijih, nedostatka radne etike itd.

Twins by Regeneracija

Ručno taftani tepisi zasigurno su jedinstveni dizajnersko – proizvodni fenomen, vrlo jak i jedinstven zaštitni znak Zaboka i Regeneracije. Ovogodišnji proizvodni program proširen je s ambicijom stvaranja kolekcija koje ciljano pokrivaju šire zahtjeve suvremenog kupca, kako javnog (korporacijskog) isto tako pojedinačnog (unikatnog).

Naime, korporacijski ili javni interijerski prostori, kao dio suvremenih, autorskih rješenja, uključuju i dizajnersko – koloristički aspekt izgleda poda. Funkcija tepiha tako u isto vrijeme predstavlja rješavanje pitanja opremanja poda (engl. flooring) kao važne estetske i funkcionalne dimenzije urbanog modernističkog mišljenja.

Dolaskom novog kreativnog direktora Tončija Vladislavića, Regeneracija se usmjerila prema strukturiranju dizajnersko-proizvodnog programa, tj. prema novom programu dizajna ručno taftanih tepiha.

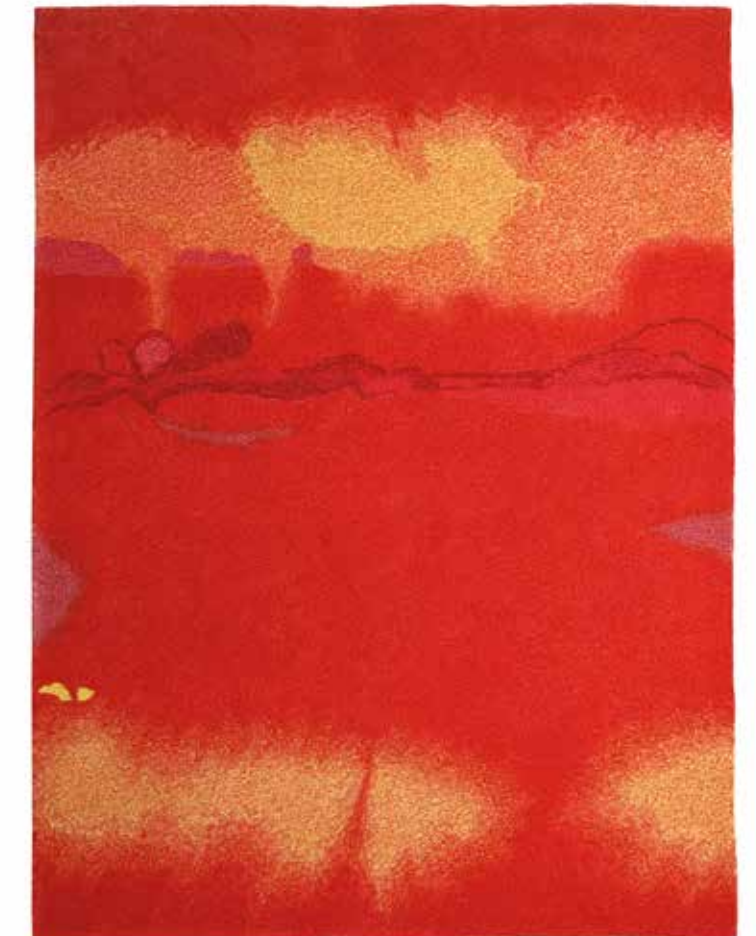
Pored toga naravno poseban akcent i dalje ostaje dizajn pojedinačnih unikatnih ručno taftanih tepiha koji su rezultat dizajna stalnih dizajnerica (Marija Gradečak, Helena Bacinger Škrlec, Ana Knezić, Karmen Telišman).

„Suvremeni dizajn na neki način želi vratiti dostojanstvo tepihu ali na tragu modernističkih tendencija polovice XX. stoljeća (1950. i 60.), kada su predmeti primijenjene umjetnosti djelili visoke artistske kriterije s umjetnošću geometrijske i lirске apstrakcije.

Regeneracija, koja baštini povijest suradnje s domaćim i svjetskim umjetnicima, i dalje razvija suradnju s umjetnicima i dizajnerima kao dio svojevršne kulturalne misije.

Povodom *Dana Gjalskog*, na izložbi u Regaleriji, postaviti ćemo tepihe manjih dimenzija koji se koriste u spavaćim sobama uz krevete (tzv. dokrevetnjaci). Za mene je to svojevršni izazov budući da se ti tepisi odnose međusobno kao par. Tu činjenicu sam iskoristio da propitujem koncept dvostrukosti i koncept blizanaca, što znači propitivati simetriju, zrcalnu simetriju, identičnost dviju polovica, kao i pitanje ravnoteže ili pozitivna i negativna jednog te istog dizajna. Kolekcija se stoga zove *Twins* (blizanci). Naravno, takvi tepisi funkcioniraju i pojedinačno, a može se reći da su na neki način umanjeni dizajn, budući da njihovim povećavanjem možemo doći do dizajna većih dimenzija koji može funkcionirati kao jedan.

Vizualna izbalansiranost, geometrijski pristup i minimalizam vraćaju tepihu onu auru koju objekti primijenjene umjetnosti imaju od razdoblja modernističkog dizajna kao dijela suvremenosti, a kojoj dajemo adekvatan doprinos na razini svjetskih trendova.” (Tonči Vladislavić)

DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

ZABOK ~ 22.-27. 10. 2018.

PONEDJELJAK 22. listopada

9:00

Radionica
Čitaj i piši!
**Od Gjalskog
do suvremenih
pisaca**

(Dvorac Gjalski)

18:00

Otvorenje
Dana K. Š.
Gjalskog
izložbom
skulptura
Petra Barišića
(Velika galerija)

UTORAK 23. listopada

13:00

Izložba slika
**Carmen
Bačura Potočić**
(Gradska knjižnica)

15:00

Proglašenje
pobjednika i
dodjela Male
nagrade Gjalski
(OŠ K. Š. Gjalskog)

SRIJEDA 24. listopada

17:00

Predstavljanje
Radionice
kreativnog
pisanja,
Fotoradionice
i Likovne
radionice
umjetničke
grafike

(Gimnazija AGM)

ČETVRTAK 25. listopada

12:00

Izložba
**Twins –
kolekcija
tepiha**

(Regalerija –
Regeneracija)

17:00

Proglašenje
pobjednika
i dodjela
Nagrade Gjalski
za učenike
srednjih škola

(Gimnazija AGM)

PETAK 26. listopada

11:00

Dan
Osnovne škole
(OŠ K. Š. Gjalskog)

17:00

Promocija **PoZiCe**,
knjige literarnih
i likovnih radova
učenika Poreča,
Zaboka i Crikvenice

(Gimnazija AGM)

SUBOTA 27. listopada

18:00

**Svečanost
dodjele
Književne
nagrade
Ksaver
Šandor
Gjalski**

(OŠ K. Š. Gjalskog)

DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE

19:30

Promocija
knjige
**Dedivinacija
Jelene Hrvoj**
(Gradska knjižnica)

19:30

Koncert
**Danijel
Gašparović i
Tanja Ruždjak**
(Velika galerija)

19:30

Promocija
knjige
**Senje o
Gjalskom
Nevenke
Miškulin**
(Velika galerija)

19:30

Kazališna
predstava
**Pluća –
Teatar Exit**
(Multimedijski
centar)

20:00

Književnost
u Zelenoj –
**Ivan Salečić i
Ksenija Kušec**
(Zelena dvorana)